

Nr 105.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny klassificering av trafikanstalterna vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I en den 25 februari 1938 dagtecknad proposition, nr 175, har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, att

1:o) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunderna för ny klassificering av vissa trafikanstalter vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar;

2:o) besluta, att antalet av följande befattningar skall från och med den 1 juli 1938 utgöra:

vid postverket:

postmästare av klass 2	55
postmästare av klass 1 B	38
postmästare av klass 1 A	23;

vid telegrafverket:

telegrafkommissarie av klass 2	20
telegrafkommissarie av klass 1 B	24;

vid statens järnvägar:

stationsinspektör av klass 2	27
stationsinspektör av klass 1 B	22
stationsinspektör av klass 1 A	16;

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda förslag må erfordras.

I samband med förevarande proposition har utskottet behandlat följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *O. Hagman* m. fl. väckt motion nr 260, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att postkontoret Stockholm 1 skall hänföras till överpostmästarklassen och förty antalet av följande befattningar fastställas sålunda:

postmästare av klass 1 A	22 och
överpostmästare	3;

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 261, inom första kammaren av herr *P. Gustafsson* m. fl. samt den andra, nr 389, inom andra kammaren av herr *J. H. Blomquist* m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att postkontoret i Växjö skall hänföras till klass 1 A och i anslutning härtill antalet av följande befattningar fastställas sålunda:

postmästare av klass 1 A 24 och
postmästare av klass 1 B 37;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena, nr 262, inom första kammaren av herr *E. Bjurström* samt den andra, nr 388, inom andra kammaren av herr *B. Gezelius*, i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att postkontoret i Krylbo skall hänföras till klass 2 och att fördenskuil antalet postmästartjänster av klass 2 fastställas till 56.

Lönegradsplaceringen av föreståndartjänsterna vid post- och telegrafverkens samt statens järnvägars trafikanstalter har sedan lång tid tillbaka skett med hänsyn till storleken av vissa för vederbörande anstalter beräknade trafikfaktorer, därvid systemen tid efter annan växlat allt efter verkens utveckling och löneskalornas olika byggnad.

Nu förevarande proposition är grundad på ett av 1936 års klassificeringskommitté framlagt förslag. Kommittén förordar, att såsom ledning vid klassificeringen beträffande samtliga tre verken tillämpas en poängskala, där varje trafikfaktor, enligt givna regler omvandlad i enhetstal, får medräknas till sitt fulla värde. Den för varje anstalt uträknade summan av de olika faktorernas poängtal kommer i enlighet härmed att utgöra anstaltens poängtal. Genom att inom varje verk ordna anstalterna i löpande skala efter poängtalet erhålles relationen mellan det totala trafikarbete å varje anstalt, för vilket föreståndaren i sista hand har att ansvara, samt motsvarande trafikarbete å övriga anstalter vid samma verk.

I anslutning till detta uttalande förordar kommittén, att gränserna å poängskalorna mellan de olika anstaltsklasserna bestämmas med stöd av erfarenhetsmässig bedömning utan anlitan av någon gemensam matematisk regel. I denna del innebär förslaget alltså ett frångående av den enligt kommitténs mening dock enbart formella enhetlighet, som 1926 års klassificeringssystem ansågs medföra.

Med avseende å ett dylikt gemensamt systems vanskligheter har kommittén anfört följande:

Svårigheten att finna ett dylikt gemensamt system har givetvis sin främsta orsak i de olikheter i fråga om arbetsuppgifter, som vederbörande verks trafikanstalter uppvisa. Vad postanstalterna beträffar hava arbetsuppgifterna därstädes sin tyngdpunkt i uppbördsväsendet samt penningförmedlingen. Härtill komma för postmästarna, förutom chefskapet över det egna kontoret med dess lokala område, bland annat betydande uppgifter i olika avseenden beträffande andra postanstalter inom postkontorets förvaltningsområde samt organiserandet av postföringen inom samma område. Föreståndarna för telegrafverkets stationer hava såsom regel sina huvudsakliga uppgifter hänfödda till ledningen och övervakningen av telefontrafiken samt till abonnemangsväsendet och därmed sammanhängande uppbörds- och

kreditgivningsfrågor. I likhet med postkontoren hava jämväl telegrafstationerna — med undantag för en station, vilken är avsedd att indragas — underlydande förvaltningsområden, vilkas geografiska utsträckning ofta är betydande. Inom dessa områden hava stationsföreståndarna att övervaka underlydande anstalter och ledningsnät, väsentligen ur teknisk och trafikteknisk synpunkt. Föreståndarna för statens järnvägars stationer åter hava i huvudsak sina arbetsuppgifter förlagda till den egna stationen, där bestyret med trafikrörelsen och den därmed sammanhängande säkerhetstjänsten i första hand tager föreståndaren i anspråk.

Ehuru det nu föreslagna klassificeringssystemet liksom sannolikt varje annat sådant system kunde göras till föremål för invändningar på olika punkter, har *departementschefen* funnit att detsamma är i princip godtagbart. I vad klassificeringskommitténs förslag innefattade uppflyttning av åtskilliga trafikanstalter i den klass, inom vilken anstalterna förestås av befattningshavare i 26:e lönegraden, nämligen överpostmästare, telegrafkommisarie av klass 1 A respektive överinspektör har *departementschefen* dock funnit det böra anstå med prövningen av förslaget. I detta avseende har erinrats, hurusom föreståndare för dessa anstalter sålunda vore placerade i samma lönegrad som exempelvis trafikinspektörerna vid statens järnvägar. En utökning av antalet anstalter inom toppklassen syntes böra ske med försiktighet och icke utan särskilda skäl. Såväl med hänsyn härtill som ock till vanskligheten att beträffande anstalter av denna storleksordning ernå en rättvis värdering med tillämpning av samma system, som kunde vara passande för mindre anstalter, kunde det ifrågasättas, huruvida icke en mera individuell bedömning från fall till fall vore påkallad. På dessa grunder syntes hithörande spörsmål lämpligen böra upptagas till omprövning i samband med de förslag, som kunde komma att framläggas av 1936 års lönekommitté.

Med avseende å de anstalter vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar, vilkas föreståndare äro placerade i högre lönegrad än den 20:e — eller de lönegrader, inom vilka antalet befattningar prövas av riksdagen — innebär *departementschefens* förslag följande förändringar:

Lönegrad för föreståndaren	Klass	Nuvarande antal	Föreslagen		Blivande antal
			Ökning	Minskning	
<i>Postverket.</i>					
25	1 A	19	4	—	23
24	1 B	39	3	4	38
22	2	53	6	4	55
<i>Telegrafverket.</i>					
24	1 B	19	5	—	24
22	2	23	2	5	20
<i>Statens järnvägar.</i>					
25	1 A	10	6	—	16
24	1 B	26	3	7	22
22	2	17	14	4	27

Därest hänsyn tages till samtliga befattningar, därvid emellertid inplacementen av befattningarna i högst 20:e lönegraden förutsättes skola ytterligare detaljprövas av Kungl. Maj:t, beräknas årskostnaderna, oavsett dyrtidstilllägg, approximativt ställa sig sålunda:

	Post- verket	Telegraf- verket	Statens järnvägar
Kommitténs förslag beräknas medföra en netto- kostnadsökning av.....	37,200	10,500	41,000
Kungl. Maj:ts förslag minskar denna kostnad med	9,700	3,500	10,300
Återstående kostnad	27,500	7,000	30,700

Utskottet.

Utskottet tillstyrker förevarande förslag till ny klassificering av trafikanstalterna vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar.

Vad angår de i ämnet väckta motionerna om uppflyttning av postkontoret Stockholm 1 samt postkontoren i Växjö och Krylbo vill utskottet endast erinra om vanskligheterna av att beträffande vissa enstaka befattningar på grund av motionärers yrkanden företaga avvikelser i Kungl. Maj:ts på grundval av 1935 års trafiksiffror enhetligt uppgjorda förslag i ämnet.

Med tillstyrkande alltså av propositionen och med avstyrkande av motionerna får utskottet hemställa,

att riksdagen — med avslag å motionerna I: 260, 261 och 262 samt II: 388 och 389 — må

1:o) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 25 februari 1938 förordade grunderna för ny klassificering av vissa trafikanstalter vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar;

2:o) besluta, att antalet av följande befattningar skall från och med den 1 juli 1938 utgöra:

vid postverket:

postmästare av klass 2	55
postmästare av klass 1 B	38
postmästare av klass 1 A	23;

vid telegrafverket:

telegrafkommissarie av klass 2	20
telegrafkommissarie av klass 1 B	24;

vid statens järnvägar:

stationsinspektör av klass 2	27
stationsinspektör av klass 1 B	22
stationsinspektör av klass 1 A	16;

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras.

Stockholm den 5 april 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *Olof Olsson*, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Oscar Olsson*, *Hansén*, *Asplund*, *Borell*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli*, *Andrén* och *Nilsson* i Fredriksfält; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Jeppsson*, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Holmdahl*, *Isacsson* och *Hansson* i Rubbestad.

Reservation

av herrar *Svensson* i Kompersmåla, *Gustafsson* i Benestad och *Svensson* i Grönvik, som ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 261 och II: 389.
